

2009. szeptember 17., csütörtök

Jevgenij Zsovtsiz ügye Kazahsztánban

P7_TA(2009)0023

Az Európai Parlament 2009. szeptember 17-i állásfoglalása Jevgenij Zsovtsiz ügyéről Kazahsztánban

(2010/C 224 E/08)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Kazahsztánról és a közép-ázsiai köztársaságokról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel a Közép-Ázsiára vonatkozó európai uniós stratégiáról szóló 2008. február 20-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel a 2007. június 23-án a Tanács által elfogadott, Közép-Ázsiával való új együttműködésre vonatkozó európai uniós stratégiára,
 - tekintettel a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó, a Bizottság közép-ázsiai regionális stratégiájáról szóló dokumentumra,
 - tekintettel az EU és Kazahsztán közötti együttműködési tanács tizedik ülésének következtetéseire,
 - tekintettel az EU és Kazahsztán közötti parlamenti együttműködési bizottság 2008. március 31-én Brüsszelben tartott nyolcadik ülésének következtetéseire,
 - tekintettel az EK és Kazahsztán között 1999. július 1-jén életbe lépett partnerségi és együttműködési megállapodásra ⁽²⁾,
 - tekintettel eljárási szabályzata 122. cikkének (5) bekezdésére,
- A. mivel az EU és a Kazah Köztársaság közötti kapcsolatok és együttműködés minden szinten folyamatosan bővülnek, mivel Kazahsztán kulcsszerepet játszik Közép-Ázsia stabilitása és biztonsága, valamint az egész régió gazdasági fejlődése szempontjából,
- B. mivel Kazahsztán 2010-ben átveszi az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) elnökségét, mivel ez a poszt jobban ráirányítja a figyelmet az országra és nagyobb felelőssége lesz a demokrácia és az emberi jogok tekintetében, mivel az EBESZ még az elnökség átvétele előtt a demokratikus reformok elmélyítésére hívta fel Kazahsztánt,
- C. mivel ezen fontos nemzetközi feladat ellenére, az elmúlt pár hónap során Kazahsztán belpolitikai helyzetét a médiát érintő megszorítások és egy sor ellentmondásos büntető eljárás zavarta meg,
- D. mivel 2009. szeptember 3-án Jevgenij Zsovtsizt, az emberi jogok és a jogállamiság nemzetközi irodájának kazahsztáni igazgatóját, híres emberi jogi aktivistát gyilkosság miatt elítélték, mivel autójával 2009. július 26-án egy gyalogost ütött el, aki ennek következtében meghalt, és négy év letöltendő börtönbüntetésre ítélték,
- E. mivel 2009. július 27-én Jevgenij Zsovtsizt tanúként nevezték meg az aznap megkezdett rendőrségi nyomozás során; mivel a nyomozás során Jevgenij Zsovtsiz státuszát 2009. július 28-án gyanúsított státusszá változtatták, ám a kazah törvényeket megsértve az őt védő ügyvédi csapatot erről a fejle-
ményről egészen 2009. augusztus 14-ig nem tájékoztatták,

⁽¹⁾ HL C 184. E, 2009.8.6., 49. o.

⁽²⁾ HL L 196., 1999.7.28., 3. o.

2009. szeptember 17., csütörtök

- F. mivel az EBESZ egyik intézménye, a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Irodája kijelentette, hogy „Zsovtisznak a kazah alkotmány, Kazahsztán EBESZ kötelezettségvállalásai, valamint az alapvető nemzetközi szabályok által szavatolt tisztességes bírósági eljárásához való jogai megkérdőjelezhető eljárások által sérülhettek”,
- G. mivel az EBESZ múltbéli ülésein Jevgenyij Zsovtisz részletesen beszámolt az országában előforduló emberi jogi visszaélésekről, amelyek miatt megkérdőjelezhető Kazahsztánnak egy olyan szervezet elnöki tisztének betöltését illető alkalmassága, amely a demokratikus elvek betartását segíti elő,
- H. mivel a múltban más kazahsztáni emberi jogi aktivisták – többek között Ramazan Jeszergepov és Szergej Duvanov – büntetőeljárásai és az azokat követő börtönbüntetések kapcsán komoly aggodalmakat fogalmaztak meg,
- I. mivel 2008 júniusában, majd 2009 májusában is, az ország soros EBESZ-elnöksége kapcsán Marat Tahzin, kazah külügyminiszter javulásra tett ígéretet az emberi jogok Kazahsztánban történő megerősítése és betartása terén,
- J. mivel a partnerségi és együttműködési megállapodás 2. cikke a demokrácia, a nemzetközi jog elveinek és az emberi jogok iránti tiszteletéről rendelkezik,
1. az igazságügyi rendszer függetlenségének megkérdőjelezése nélkül – amely bármely demokrácia kulcsfontosságú eleme –, mely aggodalmának ad hangot a tragikus baleset kivizsgálása, valamint a Jevgenyij Zsovtisz azt követő büntetőeljárása során alkalmazott módszer miatt, és felhívja a figyelmet azokra a vádakra, melyek szerint bizonyítékként nem engedélyeztek a Zsovtisz védelme érdekében elhangzó tanúvallomást a büntetőeljárás során;
 2. felhívja a kazah hatóságokat, hogy azonnali hatállyal végezzenek egy második, teljes körű és méltányos nyomozást az átláthatóság és a jogállamiság teljes mértékű betartásával a baleset körülményeit illetően és ennek megfelelően vizsgálják felül Jevgenyij Zsovtisz ítéletét;
 3. sürgeti a kazah hatóságokat, hogy hivatalosan szolgáljanak részletekkel Jevgenyij Zsovtisz ügyéről és szavatolják számára a tisztességes jogalkalmazáshoz való hozzáférést, többek között a kazah törvények szerinti fellebbezési jogot;
 4. felhívja a figyelmet az emberi jogi szervezetek által hangoztatott erős fenntartásokra, melyek szerint a kazah kormány 2007-ben, az EBESZ-elnökség Kazahsztánnak ítélt bejelentésekor kifejezte a haladás iránti valódi elkötelezettségét, és elvárja a kazah hatóságoktól, hogy tegyenek meg minden erőfeszítést a javulás érdekében, és azért, hogy konkrét előremozdulás történjen a demokratizálódás, valamint az emberi jogok terén, még mielőtt az ország betöltené az EBESZ elnöki tisztét;
 5. e tekintetben felhívja a Bizottságot, hogy ezen a téren fokozza a Kazahsztánnak nyújtott európai uniós támogatást és együttműködést annak érdekében, hogy a kazah kormány felkészültebben foghasson hozzá e fontos nemzetközi feladathoz;
 6. sürgeti a Tanácsot, hogy maradjon hajlíthatatlan, és az ügyet vesse fel az kazah hatóságoknál, különösen pedig azt, hogy Jevgenyij Zsovtisz ügyét az EU-Kazahsztán emberi jogi párbeszéd keretén belül kezeljék, amelynek második fordulójára 2009. október 21-én kerül sor, illetve az EU-Kazahsztán együttműködési Tanács 2009. november közepén tartandó ülése során;
 7. sürgeti a Bizottságot, hogy a demokrácia és az emberi jogok európai eszköze értelmében növelje kazahsztáni projektjeit és programjait;
 8. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az ENSZ főtávkárának, az EU közép-ázsiai különmegbízottjának, az EBESZ-nek, az Európa Tanácsnak, valamint Kazahsztán parlamentjének, kormányának és elnökének.